

KS. HENRYK PIWOŃSKI

INDEKS SEKWENCJI W ZABYTKACH
LITURGICZNYCH KRZYŻAKÓW W POLSCE

WSTĘP

Badania nad rozwojem chorału gregoriańskiego w okresie Średniowiecza nie powinny pominąć śpiewów, praktykowanych przez kapłanów Zakonu Niemieckiego, założonego w 1190 r., a zatwierdzonego w r. 1199¹.

Przedmiotem tego artykułu jest indeks zapisanych i do dziś przechowywanych sekwencji (bez melodii) w krzyżackich zabytkach w Polsce. Materiał źródłowy katalogu stanowią tylko księgi z notą „secundum notulam dominorum Teutonicorum”².

Sekwencje należą do poezji liturgicznej. Znajdują się przede wszystkim w księgach zawierających śpiewy liturgii mszalnej. Były śpiewane przez dwa chóry: męski i chłopięcy, na przemian po jednej strofie, stąd parzyste strofy a i b. Nazwa sekwencja dotyczyła pierwotnie melodii, nazwa proza odnosiła się do tekstu. Kolebką twórczości sekwencyjnej była Francja, choć za twórcę tego rodzaju utworów uważa się Notkera Balbulusa († 918), benedyktyńskiego mnicha ze szwajcarskiego opactwa St. Gallen. Miał on podłożyć tekst sylabiczny pod melizmatyczną melodię *Alleluja*. Badacze rozróżniają trzy okresy w twórczości sekwencji³.

¹ H.E. Mayer: *Geschichte der Kreuzzüge*. Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz (1968) s. 134. K. Górski: *Zakon Krzyżacki a powstanie państwa pruskiego*. Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk 1977 s. 7—8. Tenże: *Dzieje Malborka*. Gdynia 1960 s. 21—22. M. Tumler: *Der Deutsche Orden im Werden, Wachsen und Wirken bis 1400 mit einem Abriss der Geschichte des Ordens von 1400 bis zur neuesten Zeiten*. Wien 1955 s. 21—30. Tenże: *Der Deutsche Orden von seinem Ursprung bis zur Gegenwart*. Bonn-Godesberg 1974 s. 5—8. D. Olszewski: *Dzieje chrześcijaństwa w zarysie*. Katowice 1982 s. 113. Pełna nazwa Zakonu: Zakon Szpitalny Najśw. Maryi Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie. *Annuario Pontificio per l'anno 1981*. Città del Vaticano. Libreria Editrice Vaticana (1981) s. 1222.

² Noty — to reguły liturgiczne mające na celu przystosowanie rytu dominikańskiego do potrzeb Zakonu Krzyżackiego. Według tych not musiały być pisane nowe egzemplarze. Por. Krüger: *Der kirchliche Ritus in Preussen während der Herrschaft des Deutschen Ordens*. „Zeitschrift für die Geschichte und Alterthumskunde Ermlands”. Bd. 3, 7—8 Heft. Jahrgang 1864—1866. Braunsberg 1866 s. 699. Brewiarz dominikański z połowy XIII w. został przyjęty przez Krzyżaków. Późniejsze zmiany brewiarza dominikańskiego nie przeszły do brewiarza krzyżackiego. Por. M. Tumler: *Der Deutsche Orden im Werden...* s. 443.

³ H. Kowalewicz: *Polska twórczość sekwencyjna wieków średnich*. W: *Średniowiecze. Studia o kulturze*. II. Wrocław, Warszawa, Kraków 1965 s. 135—139.

Najstarsze z nieregularną ilością zgłosek w strofach, bez rytmu i rymu, przejściowe i rytmiczne. Twórczość sekwencji została niemal całkowicie zahamowana przez reformę liturgiczną Soboru Trydenckiego i edycję nowego mszału Piusa V w r. 1570.

Najsilniejszy wpływ na ukształtowanie się repertuaru w księgach krzyżackich wywarła twórczość niemiecko-szwajcarska (Bawaria, Pd. Niemcy i St. Gallen) — 49, z tej liczby 3 niepewne, francuska — 25, dalej — 9 sekwencji czeskich, z których 2 niepewne, 5 austriackich, 1 niepewna, 1 frandryjska, 1 z Leodium, 2 włoskie, 1 niepewna, 1 prawdopodobnie szwedzka, 6 polskich, 1 niepewna, 7 występujących najwcześniejsz w księgach krzyżackich, 1 niepewna i 3 nie zidentyfikowane oraz 5 diwizji⁴:

Beatus hic servus, quem cum venerit — powstała jako divisio z Ad laudes salvatoris,
 In omnem terram exivit — z Caeli enarrant gloriam Dei,
 Eia, mater nos agnosce — z Gaude, Sion, quod egressus,
 Hic oculis ac manibus in caelum — z Sacerdote Christi, Martinum,
 Hic sanctus, cuius hodie celebratur sollemnia — z Cupernae matris gaudia.

Charakterystyczne jest, że jakkolwiek Krzyżacy przyjęli w 1244 r. ryt dominikański⁵, liturgia ich nie pokrywała się z dominikańską w całej rozciągłości, np. posługiwali się układem sekwencji, który cechował księgi diecezjalne, cysterskie, franciszkańskie, Klarysek, Norbertanek z Krakowa i Imbramowic i częściowo Kanoników Regularnych, zaczynającym się tytułami: Grates nunc omnes reddamus, Natus ante saecula... Są to sekwencje głównie Notkera⁶. W układzie dominikańskich sekwencji dominują skomponowane w Paryżu, środkowej Francji i własne, podane w następującej kolejności: Laetabundus exultet fidelis chorus..., Victimae paschali laudes...⁷.

Tenże: *Cantica Medii Aevi Polono-Latina*. Warszawa 1964 s. 7—8. J. Pikulik: *Indeks sekwencji w polskich rękopisach muzycznych. Sekwencje zespołu rękopisów tarnowskich*. Warszawa 1974 s. 111 nn. Tenże: *Sekwencje polskie. Studium muzykologiczne*. W: *Musica Medii Aevi*, t. IV, 1973, t. V, 1976. B. Gładysz: *Łacińskie sekwencje mszalne z polskich źródeł średniowiecznych*. Włocławek 1937. J. Morawski: *Ze studiów nad sekwencjami cysterskimi w Polsce*. W: *Musica Medii Aevi*, t. I Kraków 1965 s. 70 nn. Tenże: *Polska liryka muzyczna w średniowieczu. Repertuar sekwencyjny Cystersów (XIII—XVI w.)*. Warszawa 1973 s. 34—88.

⁴ Niektóre usamodzielnione sekwencje powstały z podziału innych (divisio).

⁵ A. A. King: *Liturgies of the religious Orders*. London, New York, Toronto (1955) s. 252. *Encyklopedia kościelna* (red. M. Nowodworski) t. 11. Warszawa 1878 s. 479. T. Tumler: *Der Deutsche Orden im Werden...* s. 443. Tenże: *Der Deutsche Orden von seinem...* s. 26—27. Krüger: *Der Kirchliche Ritus...* s. 698, 699. C.E. Napierksy: *Index corporis historico-diplomatici Livoniae, Esthoniae, Curoniae...* I Theil. Riga und Dorpat 1833, nr 65. *Tabulae Ordinis Theutonici* (ex Tabularii Regii Berolinensis codice potissimum) ed. Ernestus Strehlke. Berlin 1869, 471. *Die Statuten des Deutschen Ordens...* hrsg. von Max Perlbach, Halle/Saale 1890 s. L. K. Górski: *Zakon Krzyżacki...* s. 42, 88. Tenże: *Studia i materiały z dziejów duchowości*. Warszawa 1980 s. 194. P. Kallenberg: *Fontes liturgiae Carmelitanae*. Romae 1962 s. 100 nn. *Studia nad liturgią Dominikanów w Polsce 1222—1972*, pod red. J. Kłoczowskiego, t. I. Warszawa 1975 s. 180. J. Woroniecki: *Św. Jacek Odrowąż*. Katowice 1945 s. 168.

⁶ J. Pikulik: *Indeks...* s. 26.

⁷ *Graduale Ordinis Praedicatorum* z pocz. XIV w., własność klasztoru w Jarosławiu (w Bochni?), dla Polski przystosowano dopiero w XVI w. (1572), sygn. nr 5, fol. 201—202.

Alfabetyczny indeks zawiera sekwencje znajdujące się w rękopisach, inkunabułach i starodrukach Niemieckiego Zakonu w Polsce. Przy każdym utworze podano przeznaczenie liturgiczne. Następna nota opiera się na publikacji tekstów w *Analecta Hymnica*⁸. Podaje tom, w którym umieszczono sekwencje i numer utworu oraz numery incipitu z *Repertorium Hymnologicum*⁹. Informacje o czasie, miejscu powstania sekwencji oparłem nadto na opracowaniu J. Pikulika, H. Kowalewicz, J. Morawskiego i J.J. Kopia¹⁰.

Spis wykorzystanych źródeł:

- F 59 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w., kart pergaminowych 222, 36:26,5 cm¹¹, sygn. Ms. Mar. F 59.
 F 61 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w., kart pergaminowych 223, 37,5:28 cm¹², sygn. Ms. Mar. F 61.
 F 80 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w. (1433 r.), używany przy ołtarzu św. Jana w kościele Najświętszej Maryi Panny, kart pergaminowych 240, 36:25 cm, wykonany przez Mikołaja Lich, sygn. Ms. Mar. F 80.
 F 87 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z XV w., kart pergaminowych 231, 34:24 cm¹³, sygn. Ms. Mar. F 87.
 F 91 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w., kart pergaminowych 185, 33,5:26 cm, sygn. Ms. Mar. F 91.
 F 332 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w. (1435—1440 r.), używany przy ołtarzu św. Brygidy w kościele N. M. P., kart pergaminowych 263, 35,5:26,5 cm¹⁴, sygn. Ms. Mar. F 332.
 F 400 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w., kart pergaminowych 223, 37:27 cm, sygn. Ms. Mar. F 400.
 F 401 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w., kart pergaminowych 254, 33,5:26,5 cm, sygn. Ms. Mar. F 401.
 F 402 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z przełomu XIV—XV w., kart pergaminowych 213, 33:24 cm, sygn. Ms. Mar. F 402.
 F 403 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum, z 1 połowy XV w., używany przy ołtarzu św. Jerzego w kościele N. M. P., kart pergaminowych 268, 35:25 cm¹⁵.

⁸ *Analecta hymnica medii aevi*. Hrsg. von G.M. Dreves, Cl. Blume, H. Bannister. Bd. 1—55. Leipzig 1886—1922 (=AH).

⁹ *Repertorium hymnologicum: Catalogue des chants, hymnes, proses séquences, tropes en usage dans l'Eglise Latine depuis les origines jusqu'à nos jours*. Ed. U. Chevalier. Louvain — Brüssel 1892—1920 (=RH).

¹⁰ J.J. Kopeć: *Męka Pańska w religijnej kulturze polskiego Średniowiecza*. Studium nad pasyjnymi motywami i tekstami liturgicznymi. „Textus et Studia”, vol. III. Warszawa 1975.

¹¹ W. Drost: *Danziger Malerei vom Mittelalter bis zum Ende dese Barocks*. Ein Beitrag zur Begründe der Strukturforchung. Berlin und Leipzig 1938 s. 108.

¹² W. Drost: *Danziger Malerei...* s. 108.

¹³ W. Drost: *Danziger Malerei...* s. 109.

¹⁴ W. Drost: *Danziger Malerei...* s. 108.

¹⁵ W. Drost: *Danziger Malerei...* s. 108. Por. Th. Hirsch: *Die Ober-Pfarrkirche von St. Marien in Danzig in ihren Denkmälern und ihren Beziehungen zum kirchlichen Leben Danzigs überhaupt*. Thl. I. Danzig 1843 s. 378. Anm. 2.

Wszystkie wymienione rękopisy pochodzą z kościoła N. M. P. w Gdańsku i przechowywane są w Bibliotece Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku. Również w drukowanych mszałach umieszczano podobne notatki, podkreślając ryt i zwyczaje Niemieckiego Zakonu.

Mis 1499 — Missale secundum notulam dominorum Teutonicorum. Nürnberg 1499. Georgius Stuchs pressit.

Mis 1519 — Missale secundum ritum ac consuetudinem Ordinis Teutonicorum. Hagnoe 1519. Elaboratum est per virum providum Thomam Anselmum Badensem.

I N D E K S

1. Ad laudes Salvatoris, ut mens incitetur humilis — de uno confessore et pontifice, de confessoribus.

Tekst: AH 54:88; RH 201. Została skomponowana w XII w. na terenie Niemiec. Zwykle występuje z melodią Congaudent angelorum chori.

F 59, fol. 214; F 61, fol. 215v; F 80, fol. 238—238v; F 87, fol. 229v; F 91, fol. 182v—183; F 332, fol. 261v; F 400, fol. 225—225v; F 401, fol. 251v; F 402, fol. 212—212v; F 403, fol. 234; Mis 1499, fol. 157v—158; Mis 1519, fol. 163v.

Divisio: Beatus hic servus, quem cum venerit.

Mis 1519, fol. 163v.

2. Agone triumphali militum regis summi — commune plurimorum martyrum et pontificum, alia.

Tekst: AH 53:229; RH 772. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus¹⁶. Autor adaptował do swego tekstu melodię Vox exultationis.

F 87, fol. 229; Mis 1499, fol. 152v; Mis 1519, fol. 158.

3. Altissima providente, cuncta recte disponente — in festo Praesentationis Mariae.

Tekst: AH 54:189; RH 946. Autorzy Analecta przypuszczają, że autorem sekwencji może być Filip de Maisières, kanclerz króla Cypru, który w 1371 r. przybył jako jego wysłannik do Grzegorza XI w Awinionie. Występuje z 2 melodiami: Laudes crucis i Verbum Dei, Deo natum.

F 61, fol. 171; F 80, fol. 240—240v. Dopis de Conceptione; F 91, fol. 180v; F 400, fol. 227; F 403, fol. 214v—215; Mis 1499, fol. 221v—222; Mis 1519, fol. 230—230v.

4. Ave Gertrudis, virgo grata — s. Gertrudis.

Tekst: AH 8:179; RH 1825. Znajduje się w Mszałe krzyżackim, wydanym w Norymberdze 1500 r.

Mis 1499, fol. 225; Mis 1519, fol. 233v—234; F 59, fol. 221.

5. Ave, Maria, gratia plena — alia sequentia de Beata Virgine, de Beata Virgine, item de Domina nostra.

Tekst: AH 54:215; RH 1879. Sekwencja jest utworem francuskim, powstałym najprawdopodobniej w XI w. w klasztorze St. Martial w Limoges. Występuje z 2 melodiami: Ave, praeclara maris stella i własną.

F 59, fol. 214; F 61, fol. 216v; F 87, fol. 230—230v; F 91, fol. 184; F 400,

¹⁶ W. von den Steinen: *Notker der Dichter und seine geistliche Welt*, t. 2. Bern 1948 s. 82.

fol. 226; F 403, fol. 265v—266; Mis 1499, fol. 220; Mis 1519, fol. 243—243v.

6. Ave, Martha gloriosa, caeli iubar, mundi rosa — de s. Martha?
Tekst: AH 55: 245; RH 1904. Pochodzi z terenu Czech. Zwykle występuje z melodią Veni, Sancte Spiritus.
Mis 1499, fol. 217; Mis 1519, fol. 225v—226.

7. Ave, martyr gloriosa Barbaraque generosa — Barbarae virginis, et martyris, de Barbara.

Tekst: RH 2202. Utwór powstał w St. Florian lub Pradze¹⁷.

F 400, fol. 227; F 403, fol. 266v; Mis 1499, fol. 167; Mis 1519, fol. 173.

8. Ave, praeclara maris stella — de Beata Maria Virgine, de Beata Virgine in Venerationibus, de Domina nostra, in sabbatis, quae de Domina aguntur.

Tekst: AH 50:241; RH 2045. Autorem sekwencji był Henryk Mnich¹⁸; występuje ona z melodią własną.

F 59, fol. 214v—215; F 61, fol. 216v; F 80, fol. 239—239v; F 87, fol. 230v—231; F 91, fol. 183—183v; F 332, fol. 262; F 400, fol. 225v—226; F 401, fol. 251—252; F 402, fol. 213—213v; F 403, fol. 264v; Mis 1499, fol. 232; Mis 1519, fol. 241—241v.

9. Ave, Verbi Dei parens — de Visitatione Mariae (Virginis), in die Visitationis Beatae Mariae Virginis, in die sancto Visitationis Mariae.

Tekst: AH 48:392; RH 2164. Autorem sekwencji jest Jan z Jensteinu. Proza występuje z melodią O beata beatorum.

F 59, fol. 156; F 61, fol. 157; F 80, fol. 176v; F 91, fol. 176v; F 400, fol. 168v; F 403, fol. 191v—192; Mis 1499, fol. 196; Mis 1519, fol. 203v—204.

10. Benedicta semper sancta sit Trinitas — in festo Trinitatis, de sancta Trinitate.

Tekst: AH 53:81; RH 2432. Sekwencja powstała około r. 900. Nie jest pochodzenia niemieckiego¹⁹. Dla tekstu adaptowano melodię Trinitas.

F 59, fol. 210; F 61, fol. 209; F 80, fol. 232v; F 87, fol. 222; F 91, fol. 175v; F 332, fol. 255—255v; F 400, fol. 222—222v; F 401, fol. 245—245v; F 402, fol. 204v—205; F 403, fol. 124v—125. Zaczyna się: „Benedicta sit sancta...”; Mis 1499, fol. 111—111v; Mis 1519, fol. 116—116v

11. Caeli enarrant gloriam Dei — de Divisione apostolorum, in Divisione apostolorum, de ss. Philippo et Jacobo.

Tekst: AH 50:267; RH 3488. Autorem sekwencji jest Gotschalk z Limburga. Utwór cieszył się dużą popularnością na wschód od granicy francusko-niemieckiej. W Polsce uroczystość Rozesłania apostołów łączy się z rocznicą zwycięstwa pod Grunwaldem. Adaptowano do tekstu melodię własną.

F 59, fol. 210v—211; F 61, fol. 211v—212; F 80, fol. 235v; F 87, fol. 223v; F 91, fol. 177v; F 332, fol. 256v—257; F 400, fol. 223; F 401, fol. 250v; F 402, fol. 207v—208; F 403, fol. 194v—195; Mis 1499, fol. 184v; Mis 1519, fol. 191v.

Divisio: In omnem terram exivit.

¹⁷ J. Górecka: *Barbara*. W: *Encyklopedia Katolicka*, t. 2. Lublin 1976 ssp. 15.

¹⁸ B. Stäblein: *Sequenz*. W: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*. Bd. 12.

¹⁹ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 134.

12. Caeli, terra, maria — de Spinea Corona Domini.

Tekst: AH 54:135; RH 3517. Uroczystość Cierniowej Korony znana była u Cystersów francuskich już od r. 1240, zaś kapituła generalna z r. 1291 rozciągnęła ją na wszystkie domy cysterskie we Francji. Dopiero po r. 1321 przyjęły ją klasztory cysterskie w Niemczech. Również Dominikanie wprowadzili to święto w drugiej połowie XIII w. Dość wcześniej spotykamy je u Krzyżaków. Sekwencja składa się z 7 strof, z których pierwsza i ostatnia są pojedynczymi. Powstała w nie znanym dotąd czasie na terenie południowych Niemiec. Występuje z melodią zbliżoną do *Mane prima sabbati*²⁰.

F 59, fol. 149v: terrae; F 61, fol. 150: terrae; F 80, fol. 170—170v: terrae; F 91, fol. 174v—175: terra; F 400, fol. 162v—163: terrae; F 403, fol. 179—179v: terrae; Mis 1499, fol. 187—187v: terra; Mis 1519, fol. 194—194v: terrae.

13. Christe, tui praeclari militis Wenceslai — s. Wenceslai martyr. is.

Tekst: AH 54:83; RH 3034. Miejscem powstania utworu jest prawdopodobnie diecezja praska. Sekwencja występuje z melodią *Omnes sancti Seraphin*.

Mis 1499, fol. 213; Mis 1519, fol. 221v.

14. Clare sanctorum senatus apostolorum — de apostolis.

Tekst: AH 53:228; HH 3336. Autorem utworu jest Notker Balbulus²¹. Autor adaptował dla swego tekstu melodię *Aurea*.

F 59, fol. 213v; F 61, fol. 215; F 80, fol. 238; F 87, fol. 228v; F 91, fol. 182v; F 332, fol. 261; F 400, fol. 225; F 401, fol. 250v—251; F 402, fol. 211v; F 403, fol. 218—218v; Mis 1499, fol. 143; Mis 1519, fol. 148—148v.

15. Concentu parili hic te, Maria — de Purificatione Mariae, in Purificatione, in die Purificationis Beatae Mariae Virginis.

Tekst: AH 53:99; RH 3694. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus²². Autor adaptował dla swego tekstu melodię *Symphonia*.

F 59, fol. 208v; F 61, fol. 210v—211; F 80, fol. 234; F 87, fol. 218v—219; F 91, fol. 173; F 400, fol. 221; F 402, fol. 206—206v; F 403, fol. 175v; Mis 1499, fol. 179—179v; Mis 1519, fol. 185v—186.

16. Congaudent angelorum chori gloriosae Virgini — de Assumptione Mariae, in Assumptione s. Mariae, in Assumptione Beatae Mariae Virginis.

Tekst: AH 53:104; RH 3783. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus²³. Autor adaptował do swego tekstu melodię *Mater*.

F 59, fol. 211v; F 61, fol. 212v—213; F 80, fol. 236—236v; F 91, fol. 178v; F 332, fol. 257v—258; F 400, fol. 223v; F 401, fol. 248v; F 402, fol. 208v; F 403, fol. 201; Mis 1499, fol. 207; Mis 1519, fol. 215.

17. Congaudentes exultemus vocali concordia — de s. Nicolao.

Tekst: AH 54:66; RH 3795. Sekwencja powstała w XI w. na terenie Francji, najprawdopodobniej w klasztorze St. Martial w Limoges.

F 61, fol. 214v.

18. Consurge iubilans vox quaevis — de s. Hedwige.

²⁰ J.J. Kopeć: *Męka Pańska...* s. 241—252.

²¹ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 80.

²² W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 24.

²³ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 66.

Tekst: AH 37:201; RH 3843. Powstała po roku 1267 w środowisku Cystersów śląskich²⁴. Do tekstu adaptowano melodię Mittit ad virginem. F 61, fol. 168v; F 91, fol. 184v; F 332, fol. 258v; F 400, fol. 227v — dopis; F 403, fol. 209v—210; Mis 1499, fol. 226v; Mis 1519, fol. 225.

19. Culter, qui circumcidisti — de quinque vulneribus.

Tekst: AH 8:13; RH 4052. U. Chevalier podaje, że sekwencja występuje już w XV w. w Horae, później w mszale krzyżackim, wydanym w Norymberdze. J. Kehrein nr 56 twierdzi, że utwór nie jest sekwencją, lecz Horarium, z którego została utworzona powyższa sekwencja.

F 332 na doklejonej karcie wewnątrz przedniej okładki; umieszczony tekst sekwencji różni się od opublikowanego w AH w końcowych strofach 7a, b, 8.

Mis 1499, fol. 236; Mis 1519, fol. 248—248v.

20. Decet huius cunctis horis — in octava Visitationis Mariae, infra octavam Visitationis Mariae.

Tekst: AH 48:391; RH 4293. Autorem sekwencji jest Jan z Jensteinu. Utwór ten występuje z melodią dominikańską Agnum sponsum virginum.

F 59, fol. 156v; F 80, fol. 177; F 91, fol. 177; F 400, fol. 170; F 401, fol. 253—253v; F 403, fol. 192v—193; Mis 1499, fol. 198—198v; Mis 1519, fol. 206.

21. De profundis tenebrarum — de s. Augustino.

Tekst: AH 55:75; RH 4245. Sekwencja powstała w XIV w. we Francji. Prawdopodobnie jest utworem dominikańskim. Występuje z 2 melodiami: najprawdopodobniej z własną i z Agnum sponsum virginum.

Mis 1499, fol. 208v; Mis 1519, fol. 216v—217.

22. Deus in tua virtute — in festo s. Andreae.

Tekst: AH 53:122; RH 4449. Autorem sekwencji jest anonimowy Andreas z St. Gallen. Działał współcześnie z Notkerem. Utwór powstał na przełomie w. IX—X²⁵. Dla tekstu adaptowano melodię Nimis honorati sunt.

F 59, fol. 213; F 61, fol. 214v; F 80, fol. 233—233v; F 87, fol. 227v; F 91, fol. 181; F 332, fol. 260; F 400, fol. 224v—225; F 401, fol. 250; F 402, fol. 210v; F 403, fol. 166; Mis 1499, fol. 166; Mis 1519, fol. 172.

23. Diem festum Bartholomaei — in festo Bartholomaei.

Tekst: AH 53:128; RH 4589. Utwór pochodzi z południowych Niemiec. Do tekstu adaptowano melodię Beatus vir, qui timet.

Mis 1499, fol. 208—208v; Mis 1519, fol. 216—216v.

24. Dies laeta celebretur — de Conceptione Mariae Virginis.

Tekst: AH 54:180; HH 4636. Proza powstała w XIII w. we Francji. Składa się z 8 strof. Adaptowano melodię Lauda Sion²⁶.

F 91, fol. 181v—182; F 332, fol. 260—260v. Sekwencja zaczyna się od słów: Dies festa...; F 403, fol. 168v; Mis 1499, fol. 168—168v; Mis 1519, fol. 174v.

25. Dilectus Deo et hominibus — de uno confessore non pontifice.

²⁴ H. Kowalewicz: *Cantica...* nr 6.

²⁵ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 131.

²⁶ J. Pikulik: *Indeks sekwencji...* s. 258—259.

Tekst: AH 54:90; RH 4698. Sekwencja powstała w XII w. w południowych Niemczech.

Mis 1499, fol. 158; Mis 1519, fol. 163v.

26. Dixit Dominus ex Basan — de Conversione Pauli, in Conversione (s.) Pauli.

Tekst: AH 50:269; RH 4786. Autorem sekwencji jest Gotschalk z Limburga.

F 59, fol. 207v; F 61, fol. 210v; F 80, fol. 233v—234; F 87, fol. 218v; F 91, fol. 173; F 332, fol. 253v; F 400, fol. 220v; F 401, fol. 246—246v; F 402, fol. 206; F 403, fol. 171v; Mis 1499, fol. 176v—177; Mis 1519, fol. 183v.

27. Dum superna melodia — de apostolis.

Tekst: AH 55:4; RH 4109. Utwór został napisany na terenie Czech lub Węgier. Nie rozwiązane pozostaje również zagadnienie czasu jego powstania.

F 402, fol. 211v—212.

28. Eia, recolamus laudibus — in aurora, ad summam, ad secundam missam, in galli cantu, in ortu diei sequenti.

Tekst: AH 53:16; RH 5323. Sekwencja powstała w St. Gallen w latach 930—960²⁷. Anonimowy autor adaptował dla swego tekstu melodię Eia turma.

F 59, fol. 206v—207; F 61, fol. 206v—207; F 80, fol. 231; F 87, fol. 217; F 91, fol. 172; F 332, fol. 252; F 400, fol. 219—219v; F 401, fol. 242v; F 402, fol. 203; F 403, fol. 13v; Mis 1499, fol. 8v—9; Mis 1519, fol. 9—9v.

29. Exultent filiae Sion in rege suo — de una virgine, de virginibus, de virgine non martyre, item de virginibus.

Tekst: AH 50:271; RH 5780. Autorem sekwencji jest Gotschalk z Limburga. Utwór należał do bardzo popularnych. Dzieli się na 8 strof a b i 9 pojedynczą o następującym schemacie metrycznym:

1a:	8+5+6+6+4	5ab—6ab:	6+7+6+8
1b:	6+6+4	7ab:	4+5+5
2ab:	5+5+5+4	8a:	9+4+6+6+6+4
3ab:	4+6+4+7	8b:	8+4+5+6+6+3
4a:	4+5+6+7	9:	8+5
4b:	4+5+7+7		

Występuje zwykle z melodią własną.

F 59, fol. 214—214v; F 61, fol. 215v—216; F 80, fol. 233v; F 87, fol. 229v—230; F 91, fol. 183; F 332, fol. 261v—262; F 400, fol. 225v; F 401, fol. 251v; F 402, fol. 212v; F 403, fol. 239; Mis 1499, fol. 163; Mis 1519, fol. 169.

30. Festa Christi omnis christianitas celebret — in festo Epiphaniae, Epiphania Domini, in Epiphania Domini.

Tekst: AH 53:29; RH 6111. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus²⁸. Dla swego tekstu adaptował melodię Trinitas.

F 59, fol. 207v; F 61, fol. 207v; F 80, fol. 231v—232; F 87, fol. 218—

²⁷ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 94.

²⁸ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 22.

218v; F 91, fol. 172v; F 332, fol. 253v; F 400, fol. 220v; F 401, fol. 244; F 402, fol. 203v—204; Mis 1499, fol. 12v—13; Mis 1519, fol. 13v.

31. Gaude caelestis sponsa summi regis — de pluribus virginibus, item de virginibus, et de una virgine.

Tekst: AH 54:92; RH 6739. Reprezentuje trzynastowieczną twórczość niemiecką. Występuje z melodią własną.

F 87, fol. 230; Mis 1499, fol. 163v; Mis 1519, fol. 169—169v.

32. Gaude, Christi sponsa, virgo mater, ecclesia — de s. Jacobo apostolo. Tekst: AH 54:47; RH 6728. Sekwencja powstała w południowych Niemczech. Występuje z 2 melodiami: Laus tibi Christe i Eia, recolamus laudibus.

Mis 1499, fol. 200—200v; Mis 1519, fol. 208.

33. Gaude, Maria, templum summae maiestatis — alia de Beata Virgine, de Domina nostra.

Tekst: AH 54:213; RH 6830. Proza powstała w XII w. na terenie Niemiec.

F 59, fol. 215v; F 87, fol. 231v; F 91, fol. 183—184; F 332, fol. 262v; F 400, fol. 227, dopis; F 403, fol. 265; Mis 1499, fol. 232v; Mis 1519, fol. 241v—242.

34. Gaude, Mater luminis, quam divini numinis — alia de Beata Virgine, item de Domina nostra.

Tekst: AH 54:225; RH 6871. Sekwencja jest pochodzenia austriackiego. Powstała w XII w. najprawdopodobniej w klasztorze Kanoników Regularnych w Seckau²⁹. Melodia oryginalna.

F 59, fol. 215—215v; F 61, fol. 216v; F 80, fol. 239v; F 87, fol. 231—231v; F 91, fol. 183v; F 332, fol. 262—262v; F 400, fol. 226; F 401, fol. 252; F 402, fol. 213v; F 403, fol. 264v—265; Mis 1499, fol. 232v; Mis 1519, fol. 246v.

35. Gaude, Sion, quod egressus — de s. Elisabeth.

Tekst: AH 55:120; RH 6958. Proza powstała w kręgu Franciszkanów niemieckich w XIII w.³⁰. Melodia oryginalna.

F 59, fol. 212v; F 61, fol. 213v—214; F 80, fol. 237v—238; F 87, fol. 227—227v; F 91, fol. 180—180v; F 332, fol. 259v; F 400, fol. 224; F 401, fol. 249v—250; F 402, fol. 210—210v; F 403, fol. 214—214v; Mis 1499, fol. 221; Mis 1519, fol. 229v—230.

Divisio: Eia, mater nos agnosce — de una electa.

Tekst: RH 5305. Powstała najprawdopodobniej w Moguncji i stosowano ją z melodią oryginału na uroczystość św. Brygidy.

Mis 1499, fol. 163v; Mis 1519, fol. 169v.

36. Gaude virgo, Mater Christi, quae per aurem concepisti — de septem gaudiis Beatae Mariae Virginis.

Tekst: AH 42:73; RH 7017. Kilka zbliżonych jest opublikowanych w AH. Utwór powstał prawdopodobnie w Czechach.

Mis 1499, dopis na końcu kodeksu.

²⁹ N. de Goede: *Utrechter Sequenzen*, „Kirchenmusikkalisches Jahrbuch“ XLII/ /XLIII, 1958/1959 s. 28.

³⁰ B. Stäblein: *Sequenz*, MGG XII, col. 543.

37. *Gens fidelis iocundetur* — de s. Dorothea.
Tekst: RH 7217³¹. Powstała w XI w., w Salzburgu.
F 80, fol. 234; F 402, fol. 206v.
38. *Glorietur totus mundus in martyrum sollemnia* — de Decem milium militum.
Tekst: AH 55:39; RH 7308. Przypuszcza się, że utwór jest pochodzenia czeskiego. Zwykle występuje z melodią *O beata beatorum*.
F 403, fol. 185v—186.
39. *Gloriosa fulget dies* — de uno confessore, de s. Nycolao.
Tekst: AH 54:89; RH 7316, (de s. Valentino). Prozę ułożono w XIII w. na terenie południowych Niemiec. Dzieli się na 11 strof ab, o mocno zróżnicowanym schemacie metrycznym. Adaptowano różne melodie. Wydaje się, że archetypem była *O beata beatorum*³².
F 59, fol. 213 — de s. Nicolao; F 87, fol. 227v—228 — de Nycolao; F 91, fol. 181v — item de s. Nycolao; F 400, fol. 225 — de s. Nycolao; Mis 1499, fol. 167—167v — Nicolai ep. conf.; Mis 1519, fol. 173v — de uno confessore.
40. *Grates nunc omnes reddamus* — de Nativitate Domini, in Nativitate Domini, in galli cantu, ad primam missam.
Tekst: AH 53:10; RH 7390. Sekwencja powstała około 1000 r., najprawdopodobniej w Ratybonie³³. Występuje z melodią *Dominus regnavit*.
F 59, fol. 206v; F 61, fol. 206v; F 80, fol. 231; F 87, fol. 217; F 91, fol. 172; F 332, fol. 253; F 400, fol. 219; F 401, fol. 243v; F 402, fol. 203; F 403, fol. 12; Mis 1499, fol. 7v; Mis 1519, fol. 8.
41. *Gratulare sponsa Christi, quae per fidem genuisti* — Ottonis episcopi.
Tekst: AH 8:258; RH 7416—18. Sekwencja znana najwcześniej w mszale krzyżackim, wydanym w Norymberdze 1499 r.
Mis 1499, fol. 231; Mis 1519, fol. 240.
42. *Gratuletur chorus iste* — de s. Hupertio, de s. Huberto.
Tekst: AH 40:231; RH 7433. Utwór występuje najwcześniej w Leodium.
Mis 1499, fol. 266—266v.
43. *Hanc concordii famulatu* — de s. Stephano (protomartyre).
Tekst: AH 53: 215; RH 7662. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus³⁴. Do swego tekstu adaptował melodię *Concordia*.
F 59, fol. 207; F 61, fol. 209v—210; F 80, fol. 231—231v; F 87, fol. 217v; F 91, fol. 172—172v; F 332, fol. 252v; F 400, fol. 219v—220; F 401, fol. 246; F 402, fol. 205v; F 403, fol. 15v—16; Mis 1499, fol. 171; Mis 1519, fol. 177v.
44. *Hodiernae festum lucis* — de lancea Domini.
Tekst: AH 54:140; RH 27720. Papież Innocenty VI (1352—1362) ustanawiając dla Czech i Niemiec święto ku czci św. włóczni i gwoździ Pana,

³¹ F. J. Mone: *Hymni Latini medii aevi*, t. 3, Freiburg im Breisgau 1855 s. 273. H.A. Daniel: *Thesaurus hymnologicus sive hymnorum, canticorum, sequentiarum...* t. 5. Halle — Leipzig 1863.

³² J. Pikulik: *Indeks sekwencji...* s. 338—339.

³³ J. Morawski: *Sekwencja Grates nunc omnes w polskich zabytkach*. W: Studia Hieronimo Feicht septuagenario dedicata. (Kraków 1967) s. 120—128.

³⁴ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 12.

zlecił arcybiskupowi Moguncji wprowadzenie „festum proprium cum speciali officio”. Formularz mszalny i brewiarzowy mieli ułożyć wybrani przez króla duchowni. W Polsce są umieszczone w kodeksach wrocławskich, krakowskich i krzyżackich³⁵. Adaptowano melodię Hodiernae lux diei.

F 59, fol. 147 — Hodiernum; F 61, fol. 148 — Hodiernum; F 80, fol. 168 — Hodiernum; F 91, fol. 174v — Hodiernum; F 400, fol. 160v — Hodiernum; F 401, fol. 108 — Hodiernae; F 403, fol. 180v — Hodiernum; Mis 1499, fol. 183 — Hodiernae; Mis 1519, fol. 189v—190 — Hodiernae.

45. Hodiernae lux diei celebris in Matris Dei — alia de Beata Virgine, item de Domina nostra.

Tekst: AH 54:219; RH 7945. Proza powstała na przełomie XI—XII w. we Francji. Melodia własna?

F 59, fol. 214v; F 61, fol. 216; F 80, fol. 239; F 87, fol. 230v; F 91, fol. 184; F 332, fol. 262v; F 400, fol. 226; F 401, fol. 252; F 402, fol. 213; F 403, fol. 264v; Mis 1499, fol. 226; Mis 1519, fol. 241v.

46. Hodiernae lux diei celebris martyris Dei — de s. Adalberto martyre.

Tekst: AH 55:44; RH 7948. Sekwencja powstała najprawdopodobniej na początku XIV w., być może na terenie diecezji praskiej, chociaż nie jest wykluczone, że jest utworem rodzimym³⁶. Występuje z melodią Hodiernae lux diei.

F 59, fol. 216v — dopis; Mis 1499, fol. 232v; Mis 1519, fol. 235.

47. Illibata mente sana — de Visitatione Mariae, in Visitatione Mariae.

Tekst: AH 48:390; RH 8376. Autorem sekwencji jest Jan z Jensteinu. Utwór występuje z melodią *Margaritam pretiosam*.

F 91, fol. 176v; Mis 1499, fol. 197; Mis 1519, fol. 204v—205.

48. Insistentes cantilenae conformemus Philomenae — s. Birgittae, alias Brigittae, de s. Birgitta.

Tekst: AH 42:191; RH 8952. Zapewne utwór powstał w Szwecji w XV w. F 61, fol. 218v; F 91, fol. 178v; F 332, fol. 134; F 403, fol. 138—138v; Mis 1499, fol. 215—215v; Mis 1519, fol. 223v—234.

49. Jesu Christe rex superne, Deo Patri coeterne — de s. Stanislao.

Tekst: AH 9:339; RH 9480. Utwór powstał w latach 1351, 1362, najprawdopodobniej w klasztorze norbertańskim św. Wincentego we Wrocławiu³⁷. Do tekstu zastosowano melodię prozy *Martyris egregii*.

Mis 1499, fol. 188—188v; Mis 1519, fol. 195v.

50. Jocundare plebs fidelis — de evangelistis (sequentia).

Tekst: AH 55:7; RH 9843. Sekwencja jest utworem francuskim, powstałym na przełomie XII—XIII w.

F 59, fol. 213—213v; F 61, fol. 214v—215; F 80, fol. 239v—240; F 332, fol. 260v—261; F 400, fol. 227v—228; F 401, fol. 253v; F 403, fol. 219v—220; Mis 1499, fol. 142v; Mis 1519, fol. 147—147v.

³⁵ Por. *Die Statuten des Deutschen Ordens*, hrsg. von Max Perlbach... s. 170 „A[nn]o D[omi]ni 1452 mgr Lodwigus Erlynshusen constituit in magno capitulo celebrare festum de lancea Domini (sub duplici festo) proxima feria sexta post Quasimodogeniti perpetuis temporibus”. Oficjum powstało na terenie Niemiec. Por. J.J. Kopec: *Męka Pańska...* s. 226, 237.

³⁶ H. Kowalewicz: *Cantica...* nr 3.

³⁷ H. Kowalewicz: *Cantica...* nr 5.

51. Johannes Jesu Christo multum dilecte virgo — de s. Johanne (ev.).
Tekst: AH 53:168; RH 9755. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus³⁸.
Melodia przyjęta przez autora — Romana.
F 59, fol. 207; F 61, fol. 210—210v; F 80, fol. 231v; F 87, fol. 217v—218;
F 91, fol. 172v; F 332, fol. 253; F 400, fol. 220; F 401, fol. 246; F 402,
fol. 205v; F 403, fol. 16v; Mis 1499, fol. 172v; Mis 1519, fol. 179.
52. Jubar novum radiavit — de s. Hieronymo presbitero.
Tekst: AH 55:168; RH 9787. Data i proveniencja utworu są trudne do
ustalenia. Adaptowano przepracowaną melodię Lauda, Sion.
Mis 1499, fol. 14—214v; Mis 1519, fol. 222v—223.
53. Laetabundus exultet fidelis chorus — in die Circumcisionis, Cir-
cumcisio, de Circumcisione, de Beata Virgine, post Nativitatem, de Do-
mina ad Nativitatem.
Tekst: AH 54:2; RH 10012. Sekwencja powstała przy końcu XI w. we
Francji. Występuje z melodią Lauda Sion?
F 59, fol. 207v; F 61, fol. 207—207v; F 80, fol. 231v; F 87, fol. 218;
F 91, fol. 172v; F 332, fol. 254; F 400, fol. 219v; F 401, fol. 244; F 402,
fol. 213; F 403, fol. 243v; Mis 1499, fol. 11v; Mis 1519, fol. 12.
54. Laetare mater ecclesia cum sancta filia — Kunegundis virginis.
Tekst: AH 54:38; RH 10061. Sekwencja powstała prawdopodobnie w
XIII w. w Bambergu.
Mis 1499, fol. 224; Mis 1519, fol. 233.
55. Laeto corde resonemus — de s. Barbara.
Tekst: AH 37:139; RH 10159. Sekwencja powstała w Niemczech, (w
Magdeburgu?) w XV w.
F 61, fol. 214—214v.
56. Lauda Sion Salvatorem — in Corpore Christi, in die Corporis Chri-
sti, de Corpore Christi.
Tekst: AH 50: 385; RH 10222. Sekwencja powstała w końcu XIII w. w
ośrodku dominikańskim, francuskim³⁹. Występuje z melodią Laudes
crucis.
F 59, fol. 210—210v; F 61, fol. 209—209v; F 80, fol. 233; F 87, fol. 222—
223; F 91, fol. 176; F 332, fol. 255v—256; F 400, fol. 222v; F 401, fol.
245v; F 402, fol. 205; F 403, fol. 126v—127; Mis 1499, fol. 112—112v;
Mis 1519, fol. 117—117v.
57. Laudes Christo, redemptori, voce modulemur supplici — Tempore
Paschali, Feria II, alia prosa, alia, item.
Tekst: AH 53:45; RH 10350. Autorem sekwencji jest anonimowy uczeń
Notkera. Powstała ona w X w. najprawdopodobniej w St. Gallen⁴⁰. Dla
swego tekstu adaptował melodię Mater.
F 59, fol. 208v—209; F 61, fol. 208; F 87, fol. 219v; F 403, fol. 101v—102;
Mis 1499, fol. 90—90v; Mis 1519, fol. 94.
58. Laudes crucis attollamus — de Exaltatione sanctae Crucis, de sancta
cruce, in Inventione sanctae crucis, de sancta cruce in utroque festo.

³⁸ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 16.

³⁹ S. Corbin: *L'Eglise à la conquête de sa musique*, Paris 1960 s. 238 nn.

⁴⁰ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 109.

Tekst: AH 54:120; RH 10360. Sekwencja jest kompozycją francuską, powstałą w XII w.⁴¹, zaliczaną do utworów Adama.

F 61, fol. 211; F 80, fol. 234v; F 87, fol. 225v—226; F 91, fol. 174; F 332, fol. 254—254v; F 400, fol. 221v—222; F 401, fol. 246v—247; F 402, fol. 206v—207; F 403, fol. 178v; Mis 1499, fol. 210v—211; Mis 1519, fol. 219.

59. Laudes Salvatori voce modulemur supplici — in die Pasche, alia prosa, alia, item.

Tekst: AH 53:36; RH 10417. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁴². Dla swego tekstu adaptował melodię Frigdola.

F 61, fol. 207v—208; F 87, fol. 219v; F 403, fol. 100v—101; Mis 1499, fol. 89v—90; Mis 1519, fol. 93v.

60. Laudet omnis spiritus Christum, qui divinitus — de s. Henrico imperatore.

Tekst: AH 55:159; RH 10434. Sekwencja występuje w XI w. w Bambergu, później w Kolonii, Lipsku i Wiedniu.

Mis 1499, fol. 228; Mis 1519, fol. 235v—236.

61. Laurenti, David magni martyr — in festo s. Laurentii, de festo s. Laurentii, de s. Laurentio.

Tekst: AH 53:173; RH 10489. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁴³. Melodia Romana.

F 59, fol. 211v; F 61, fol. 212v; F 87, fol. 224v; F 91, fol. 178v; F 332, fol. 257v; F 400, fol. 223v; F 401, fol. 248—248v; F 402, fol. 208v; F 403, fol. 199; Mis 1499, fol. 204v—205; Mis 1519, fol. 212v.

62. Laus sit Deo et gloria sua caelesti patria — Barbarae virginis et martyris, de sancta Barbara.

Tekst: RH 38673; *Analecta liturgica* II, 580. Występują nieznaczne różnice tekstu w poszczególnych zabytkach. Sekwencja powstała poza Polską.

F 61, fol. 222v—223; F 91, fol. 181—181v; F 403, fol. 166v—167; Mis 1499, fol. 166v—167; Mis 1519, fol. 172v.

Oto tekst zapisu w Ms. Mar. F 61:

- 1a Laus Deo gloria
sit sua caelesti patria,
quam cantet nostra ecclesia.
- 1b Ad laudem sanctae Virginis,
atque aeterni muneris,
honorem Christi nominis.
- 2a Cuius pater, dux nobilis,
sed Deo implacabilis,
sed mundo delectabilis.
- 2b Barbara, eius filia,
cuius haec sunt sollempnia,
laudes atque praeconia.
- 3a Virgo voltu placabilis,
castitate immobilis,
Christo, Deo amabilis.

⁴¹ B. Stäblein: *Sequenz*. MGG, XII.

⁴² W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 28.

⁴³ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 64.

- 3b Haec aetatis iuventute,
perficiens in virtute,
et in Dei servitute.
- 4a Puella nimis cogitavit,
decursu siderum notavit,
de mente disputavit.
- 4b Angelus ei apparuit,
cursum stellarum exposuit,
castitatem eam docuit.
- 5a Virgo ex verbis angeli confirmata,
a beato Valentino baptizata,
in amore Christi ordinata.
- 5b Sancta Barbara dilexit castitatem,
ergo servavit suam virginitatem,
et amavit sanctam Trinitatem.
- 6a Pater eius obstupuit,
ipsa gladium [non] timuit,
Christus eam eripuit.
- 6b Pastor oves tunc pascebat,
qui puellam ostendebat,
Barbara paeces fundebat.
- 7a Cum beata puella exoravit, F 403:
[brak:] Christus oves in locustas mutavit,
Dyoscorus locum appropinquavit.
- 7b Qui eam flagellavit enormiter,
quamque trahens capillos fortiter,
quod sustinuit Barbara dulciter.
- 8a Reclusa est in carcere,
angelus cepit dicere,
noli expavescere.
- 8b Tortoribus traditur,
ferreis virgis ceditur,
a ministris ducitur.
- 9a Malleo ferreo percutitur,
ex capite sanguis effuditur,
in amore Dei succenditur.
- 9b Per totam civitatem trahitur,
in singulis plateis ceditur,
a Domino Deo defenditur.
- 10a A patre decollata,
a Christo coronata,
et in caelis collocata.
- 10b Per infinita saeculorum saecula. Amen.

1a,1 Laus sit F 91, F 403, Mis 1499, Mis 1519; 1a,2 curia F 91; 1a,3 cantat F 403, Mis 1499, Mis 1519; 1b,2 aeterna F 403, Mis 1499, Mis 1519; 2a,2 et F 403, Mis 1499, Mis 1519; 2a,2 placabilis F 403; 3a,2 castitatem in F 403, Mis 1499, Mis 1519; 3b,1 iuventute F 403; 3b,3 et Dei F 403; 4a,2 decursu F 403, Mis 1499, Mis 1519; 4a,2 vocavit F 403, Mis 1499, Mis 1519; 4a,3 de hoc mente F 403; 5a,2 Valentio F 403; 5b,1 sanctam amavit F 403; 7a,1 bez „beatam” F 403; 7a,2 brakujące w F 61: Christus oves in locustas mutavit F 91, F 403, Mis 1499, Mis 1519; 8a,2 cepit angelus

F 403; 8b,1 A tortoribus ceditur F 403; 8b,2 virgis ferreis laeditur F 403; 8b,3 et a F 403; 9a,3 Christi F 91; 9b,2 in singularis vicis F 403.

63. Laus sit regi gloriae cuius formam — Agnetis virginis et martyris. Tekst: AH 55: 51. Proza powstała w XIII w. na terenie Niemiec. Składa się z 7 strof ab, z których pewne różnią się metrycznie od wzoru. Adaptator melodii korzystał nieudolnie z motywów *Jocundare plebs fidelis* i *Margaritam pretiosam*⁴⁴.

Mis 1499, fol. 175—175v; Mis 1519, fol. 181v—182.

64. Laus tibi, Christe, Patrisque optimi nate — de Innocentibus.

Tekst: AH 53:157; RH 10548. Utwór powstał w latach 925—950 w St. Gallen. Autorem sekwencji jest bliżej nie znany *Innocentes*⁴⁵. Proza występuje z melodią *Mirabilis Deus*.

F 80, fol. 231v; F 402, fol. 205v—206; Mis 1499, fol. 172v—173; Mis 1519, fol. 179v—180.

65. Laus tibi, Christe, qui es creator — de s. Maria Magdalena, Mariae Magdalena.

Tekst: AH 50: 268; RH 10551. Autorem utworu jest Gotschalk z Limburga. Sekwencja występuje z melodią *Jocunda*?

F 59, fol. 211—211v; F 61, fol. 212—212v; F 80, fol. 235v—236; F 87, fol. 224—224v; F 91, fol. 178; F 332, fol. 257—257v; F 400, fol. 223—223v; F 401, fol. 248; F 402, fol. 208; F 403, fol. 195v—196; Mis 1499, fol. 199v—200; Mis 1519, fol. 207v.

66. Mane prima sabbati — in die Paschae prosa, in festo Paschae, tempore paschali de Beata Virgine, tempore paschali, alia, item alia, Feria III Resurrectionis, Feria IV, sabbato.

Tekst: AH 54:113; RH 11064. Sekwencja powstała w XI lub XII w. na terenie Francji.

F 59, fol. 208—208v; F 61, fol. 208v; F 80, fol. 204 — dopis; F 87, fol. 219—219v; F 91, fol. 174; F 401, fol. 244v; F 403, fol. 107; Mis 1499, fol. 90; Mis 1519, fol. 93v—94.

67. *Margaritam pretiosam* — de s. Margaretha virgine, s. Margaretha virgo.

Tekst: AH 55:233; RH 11091. Sekwencja powstała w XIV w. Czechach. Występuje z melodią własną.

F 61, fol. 211v; F 80, fol. 235—235v; F 91, fol. 177; F 332, fol. 256 v; F 400, fol. 223v; F 401, fol. 247v—248; F 402, fol. 207v; F 403, fol. 194v; Mis 1499, fol. 199; Mis 1519, fol. 206v.

68. *Martyris egregii triumphos Vincentii celebrat ecclesia* — *Vincentii martyris*.

Tekst: AH 55:349; RH 11276. Proza jest utworem premonstratenskim. Powstała w drugiej połowie XIII w. w jednym z klasztorów flandryjskich. Należy do sekwencji typu hymnicznego. Melodię, z którą występuje tekst, może być nazwana własną.

Mis 1499, fol. 175v—176; Mis 1519, fol. 182—182v.

69. *Mittit ad virginem* — item de *Domina*, alia.

⁴⁴ J. Pikulik: *Indeks sekwencji...* s. 431—432.

⁴⁵ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 100.

Tekst: AH 54:191; RH 11653. Sekwencja powstała we Francji albo w Anglii na przełomie XI—XII wieku. Wydaje się, że niesłusznie przypisywano autorstwo utworu Piotrowi Abelardowi. Występuje z melodią własną?

F 59, fol. 215; F 61, fol. 216v—217; F 80, fol. 238v; F 87, fol. 231v; F 91, fol. 184—184v; F 332, fol. 262v—263; F 400, fol. 226v; F 401, fol. 252; F 402, fol. 212v—213; F 403, fol. 243; Mis 1499, fol. 233v—234; Mis 1519, fol. 243.

70. *Nardus spirat in odorem* — alia de s. Anna.

Tekst: AH 55:63; RH 11850. Sekwencja jest proveniencji niemieckiej. Najczęściej występuje z melodią *Verbum bonum et suave*.

F 332, fol. 193v—194; Mis 1499, fol. 201; Mis 1519, fol. 209.

71. *Natus ante saecula* — ad summam missam, in summa missa. sequentia.

Tekst: AH 53:15; RH 11903. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁴⁶. Dla swego tekstu adaptował melodię *Dies sanctificatus*.

F 59, fol. 207; F 61, fol. 207; F 80, fol. 231; F 87, fol. 217—217v; F 91, fol. 172; F 332, fol. 252v; F 400, fol. 219v; F 401, fol. 243v—244; F 402, fol. 203v; F 403, fol. 14v—15; Mis 1499, fol. 10; Mis 1519, fol. 10v.

72. *O beata beatorum martyrum sollemnia* — commune plurimorum martyrum, de martyribus (sequentia), de plurimorum martyrum.

Tekst: AH 55:14; RH 12670. Sekwencja powstała w XI w. na terenie Niemiec. Występuje z melodią własną.

F 59, fol. 213v—214; F 61, fol. 215v; F 80, fol. 238; F 87, fol. 229; F 91, fol. 182v; F 332, fol. 261; F 400, fol. 225; F 401, fol. 251; F 402, fol. 212; F 403, fol. 228—228v; Mis 1499, fol. 152—152v; Mis 1519, fol. 157v—158.

73. *O beata, gaude grata, Deo nostra ecclesia* — de Spinea Corona.

Tekst — opublikował J.J. Kopeć z jednego mszału krzyżackiego⁴⁷. Sekwencja ta jest zanotowana w drugim, rękopiśmiennym mszale.

F 332, fol. 254v—255; F 403, fol. 179v.

74. *O beata, orbe toto veneranda Trinitas* — item alia prosa (de sancta Trinitate).

Tekst: AH 9:17; RH 12682. Występuje z melodią *O beata beatorum*.

Wzmianka w: F 332, fol. 136v; F 403, fol. 125v.

75. *O felicem genitricem, cuius pia viscera* — in octava Visitationis Mariae.

Tekst: AH 54:242; RH 12949. Sekwencja stanowi część *Mariale* — Rhythmus VIII Bernarda z Morlas († ok. 1140) — AH 50:323. Występuje z melodią *O beata beatorum*.

F 80, fol. 178; F 91, fol. 177; F 403, fol. 193; Mis 1499, fol. 198; Mis 1519, fol. 206.

76. *Omnes odas, nunc melodas pangamus cum alleluia* — de s. Stanisławo.

Tekst: AH 9:342; RH 14136. Sekwencja powstała na przełomie w. XIV—XV w Krakowie⁴⁸. Do tekstu zastosowano melodię *O beata beatorum*.

Mis 1499, fol. 188v—189; Mis 1519, fol. 195v—196.

⁴⁶ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 12.

⁴⁷ J.J. Kopeć: *Męka Pańska...* s. 252.

⁴⁸ H. Kowalewicz: *Cantica...* nr 42.

77. Omnes sancti Seraphin — in festo Omnium Sanctorum.

Tekst: AH 53:112; RH 14061. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁴⁹. Dla swego tekstu adaptował melodię *Vox exultationis*.

F 59, fol. 212—212v; F 61, fol. 213v; F 80, fol. 237—237v; F 87, fol. 226v; F 91, fol. 180; F 332, fol. 259; F 400, fol. 224; F 401, fol. 249—249v; F 402, fol. 208v—210; F 403, fol. 212v; Mis 1499, fol. 219v; Mis 1519, fol. 228.

78. O munus pauperum amabile — alia de Beata Virgine.

Tekst: AH 42:140; RH 39487. Sekwencja występuje w mszale krzyżackim⁵⁰.

Mis 1499, fol. 233; Mis 1519, fol. 242.

79. Petre, summe Christi pastor — de ss. Petro et Paulo, in Natali apostolorum Petri et Pauli.

Tekst: AH 53:210; RH 14871. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁵¹. Dla swego tekstu adaptował melodię *Concordia*.

F 59, fol. 210v; F 61, fol. 211v; F 80, fol. 235; F 87, fol. 223; F 91, fol. 176v; F 332, fol. 256v; F 400, fol. 222v—223; F 401, fol. 247v; F 402, fol. 207—207v; F 403, fol. 190—190v; Mis 1499, fol. 194; Mis 1519, fol. 202.

80. Plausu chorus iocundetur, novo Sion et laetetur — de s. Barbara.

Tekst: AH 44:71; RH 39989. Utwór uważany przez B. Gładysza, H. Kowalewicza i J. Górecką za polski. Jednak wcześniej pojawia się w rękopisach krzyżackich.

F 80 (1433 r.), fol. 233 — Clausus...; F 402, fol. 210v—211, (XIV—XV w.) — Clausu...

81. Plausu chorus laetabundo — de evangelistis, alia.

Tekst: AH 55:6; RH 15066. Sekwencja powstała we Francji. Występuje z różnymi melodiami. Zidentyfikowana *Virginalis turma sexus*.

F 87, fol. 228v—229; Mis 1499, fol. 142v—143; Mis 1519, fol. 147v.

82. Postquam Jesus sic caenavit — alia (de quinque vulneribus).

Tekst: AH 32:15; RH 317776. Sekwencja powstała w XV w. Występuje w rękopisie węgierskim w Budapeszcie i w mszale krzyżackim, wydawnym w Norymberdze.

Mis 1499, fol. 236v; Mis 1519, fol. 248v—249.

83. Psallat chorus symphonia — de s. Dorothea.

Tekst: Psallat consors AH 55:116; RH 15706. Utwór powstał na terenie Salzburga. Występuje z trzema melodiami, z których zidentyfikowana została tylko jedna — *Jocundare plebs fidelis*.

F 91, fol. 173v; F 400, fol. 226v—227.

84. Psallat ecclesia mater illibata — in Dedicacione templi, in Dedicacione ecclesiae (prosa), de Dedicacione ecclesiae.

Tekst: AH 53:247; RH 15712. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁵². Dla swego tekstu adaptował melodię *Laetatus sum*.

F 59, fol. 215v; F 80, fol. 233; F 87, fol. 228—228v; F 91, fol. 182; F 332,

⁴⁹ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 78.

⁵⁰ Por. RH, *Annal. liturg.* II, 585.

⁵¹ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 62.

⁵² W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 74.

fol. 260v; F 400, fol. 225v; F 401, fol. 245v—246; F 402, fol. 205—205v; F 403, fol. 163v; Mis 1499, fol. 133v—134; Mis 1519, fol. 140—140v.

85. *Psallite regi nostro — in festo Decollationis Joannis Baptistae.*

Tekst: AH 50:270; RH 15758. Sekwencję napisał Gotschalk z Limburga. Utwór zaopatrzono w melodię *Laus tibi, Christe.*

Mis 1499, fol. na końcu; Mis 1519, fol. 257v.

86. *Qui sunt isti, qui volant, ut nubes — de apostolis, alia.*

Tekst: AH 54:87; RH 16518. Utwór został skomponowany w południowych Niemczech. Występuje z melodią zidentyfikowaną *O beata beatorum.*

Mis 1499, fol. 143—143v; Mis 1519, fol. 148v.

87. *Rex omnipotens die hodierna — in die Ascensionis alia prosa.*

Tekst: AH 7:72; RH 17479. Sekwencja została skomponowana w X w. we francuskim klasztorze benedyktyńskim St. Martial w Limoges. Dla tekstu adaptowano melodię *Occidentana.*

Mis 1499, fol. 101—101v; Mis 1519, fol. 105v.

88. *Sacerdotem Christi, Martinum — de s. Martino episcopo et confesore, de s. Martino, s. Martini episcopi.*

Tekst: AH 53:181; RH 17622. Sekwencja powstała w latach 925—950 w benedyktyńskim klasztorze St. Gallen⁵³. Dla tekstu adaptowano melodię *Beatus vir, qui timet.*

F 59, fol. 212v; F 61, fol. 213v; F 80, fol. 237v; F 87, fol. 226v—227; F 91, fol. 180; F 332, fol. 259; F 400, fol. 224—224v; F 401, fol. 249v; F 402, fol. 210; F 403, fol. 213—213v; Mis 1499, fol. 220v; Mis 1519, fol. 229—229v.

Divisio: Hic oculis ac manibus in caelum et totis viribus — de quolibet sancto.

Tekst: AH 9: 388; RH 7818. Z oryginału przyjęła również melodię. Występuje tylko w Mis 1499, fol. 165 i Mis 1519, fol. 171.

89. *Salve mater Matris Dei — alia de s. Anna.*

Tekst: AH 55:65; RH 18028. Miejscem powstania sekwencji jest najprawdopodobniej Ołomuniec. Występuje z melodią *Laudes crucis.*

Mis 1499, fol. 201—201v; Mis 1519, fol. 209—209v.

90. *Salve, Mater Salvatoris — alia de Beata Virgine, item de Beata Virgine.*

Tekst: AH 54:245; RH 18051. Autorem sekwencji jest Adam z klasztoru św. Wiktora w Paryżu⁵⁴. Utwór występuje z kilkoma różnymi melodiami. Mis 1499, fol. 232; Mis 1519, fol. 242—242v; F 401, fol. 252v—253.

91. *Sanctae Annae devotus decantet chorus — de s. Anna, Annae matris Mariae.*

Tekst: AH 55:64; RH 18411. Sekwencja należy do XV-wiecznych utworów niemieckich lub czeskich. Występuje z melodią *Laetabundus.*

F 59, fol. 158v; F 61, fol. 212v; F 80, fol. 236; F 401, fol. 253; F 402, fol. 208—208v; F 403, fol. 196v; Mis 1499, fol. 201; Mis 1519, fol. 208v—209.

⁵³ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 125.

⁵⁴ E. Misset et P. Aubry: *Les Proses d'Adam de St. Victor.* Paris 1900 s. 131 nr 67.

92. Sancte Dei pontifex, sis reorum opifex, Nicolae — de s. Nicolao.
Tekst: AH 55:267; RH 18457. Proweniencja i data powstania utworu nie zostały dotąd ustalone. Sekwencja występuje z melodią Gaude mater luminis.
F 80, fol. 233v; F 332, fol. 260; F 402, fol. 211.
93. Sanctae Dei pontifex, sis reorum opifex, patris — de s. Stanislaw.
Tekst: AH 44:293; RH 18458. Sekwencja powstała w XIV w. w Krakowie⁵⁵. Występuje z melodią Veni, Sancte Spiritus.
Mis 1499, fol. 188—188v; Mis 1519, fol. 195v.
94. Sancti Baptistae, Christi praeconis — de s. Joanne Baptista, in Nativitate Johannis Baptistae.
Tekst: AH 53:163; RH 18521. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁵⁶. Dla swego tekstu adaptował melodię Justus ut palma.
F 59, fol. 210v; F 61, fol. 211—211v; F 80, fol. 235; F 87, fol. 223; F 91, fol. 176—176v; F 332, fol. 256—256v; F 400, fol. 222v; F 401, fol. 247v; F 402, fol. 207; F 403, fol. 188; Mis 1499, fol. 192v; Mis 1519, fol. 199v—200.
95. Sancti Spiritus assit nobis gratia — in die Pentecostes prosa, de Sancto Spiritu.
Tekst: AH 53:70; RH 18557. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁵⁷. Dla swego tekstu adaptował melodię Occidentana.
F 57, fol. 209v; F 61, fol. 208v—209; F 80, fol. 232—232v; F 87, fol. 221; F 91, fol. 173v; F 332, fol. 255—255v; F 400, fol. 222; F 401, fol. 244v—245; F 402, fol. 204—204v; F 403, fol. 118v; Mis 1499, fol. 105v; Mis 1519, fol. 110.
96. Sanctissima virginis votiva festa recolamus — de s. Katherina, Katherinae virginis.
Tekst: AH 55:203; RH 18580. Sekwencja jest utworem niemieckim z XII w. Występuje z melodią Laetabundus.
F 59, fol. 212v—213; F 61, fol. 214; F 80, fol. 237v—238; F 87, fol. 227v; F 91, fol. 180v—181; F 332, fol. 259v—260; F 400, fol. 224v; F 401, fol. 250; F 402, fol. 210v; F 403, fol. 215v—216; Mis 1499, fol. 222v; Mis 1519, fol. 231v.
97. Spe mercedis et coronae — de uno martyre, de uno martyre et pontifice, commune martyrum.
Tekst: AH 55:9; RH 19250. Sekwencja powstała prawdopodobnie w XIII w. w południowych Niemczech. Występuje z melodią Hodiernae lux diei⁵⁸.
F 59, fol. 214; F 61, fol. 215—215v; F 80, fol. 240; F 91, fol. 182v; F 332, fol. 261—261v; F 400, fol. 225; F 401, fol. 254 — dopis; F 402, fol. 211v — dopis; F 403, fol. 223v; Mis 1499, fol. 147v; Mis 1519, fol. 153.
98. Sponsa Christi et decora — contra Thurcos.
Tekst: RH 19378. Sekwencja jest znana na terenie Niemiec i w Polsce. Tekst opublikowany przez J. Pikulika z gradualu tarnowskiego różni

⁵⁵ H. Kowalewicz: *Cantica...* nr 13.

⁵⁶ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 60.

⁵⁷ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 54.

⁵⁸ J. Morawski: *Polska liryka...* s. 90—91.

się od zanotowanego w mszałach krzyżackich. Np. w graduale tarnowskim brak 2b strofy, którą umieszczono u Krzyżaków:

Subiungare iam ceperunt
et Bizantium tenerunt
magna cum potentia.

W długim tekście sekwencji jest wiele odchyień krzyżackich od opublikowanego tekstu z kodeksu tarnowskiego⁵⁹. Utwór powstał zapewne w XV lub XVI w. Występuje z melodią Lauda Sion. Mis 1499, fol. 237; Mis 1519, fol. 252v—253.

99. Stabat Mater dolorosa — de Compassione Beatae Mariae Virginis. Tekst: AH 54:201; RH 19416. Sekwencja powstała w środowisku franciszkańskim. Autorstwo Jacopone da Todi jest kwestionowane przez niektórych badaczy⁶⁰. Utwór występuje z 3 melodiami: Gaude, Sion, quod egressus, Cum superna melodia i Margaritam pretiosam. F 61, fol. 218 — dopis; F 332, fol. 136; F 403, fol. 245—245v; Mis 1499, fol. 235v; Mis 1519, fol. 245.

100. Stirpe, Maria, regia procreata — de Nativitate Mariae, in Nativitate s. Mariae Virginis.

Tekst: AH 53:95; RH 19504. Autorem prozy jest Notker Balbulus⁶¹. Dla swego tekstu adaptował melodię Adducentur. F 59, fol. 212; F 61, fol. 213; F 80, fol. 236v; F 87, fol. 225v; F 91, fol. 179—179v; F 332, fol. 258—258v; F 400, fol. 223v—224; F 401, fol. 249; F 402, fol. 209; F 403, fol. 204; Mis 1499, fol. 209v; Mis 1519, fol. 218.

101. Stola iocunditatis, alleluia — alia in festo s. Laurentii.

Tekst: AH 54:61; RH 19523. Sekwencja jest proveniencji francuskiej z XI w. Mis 1499, fol. 206; Mis 1519, fol. 213.

102. Summi Regis archangele, Michael — de s. Michaelis Archangelo, s. Michaelis.

Tekst: AH 53:192; RH 19735. Sekwencja powstała około 960 r. w Niemczech zachodnich lub we wschodniej Francji. Występuje z melodią własną. F 80, fol. 236v—237; F 87, fol. 226—226v; F 91, fol. 179v; F 332, fol. 258v; F 400, fol. 224; F 401, fol. 249; F 402, fol. 209—209v; F 403, fol. 207—207v; Mis 1499, fol. 213v; Mis 1519, fol. 222.

103. Summi triumphum regis — in Ascensione (Domini), de Ascensione, in die Ascensionis.

Tekst: AH 53: 67; RH 19756. Autorem sekwencji jest Notker Balbulus⁶². Dla swego tekstu adaptował melodię Captiva. F 59, fol. 209; F 61, fol. 208v; F 80, fol. 232; F 87, fol. 220v—221; F 91, fol. 175; F 332, fol. 255; F 400, fol. 222; F 401, fol. 244v; F 402, fol. 204; F 403, fol. 113v; Mis 1499, fol. 101; Mis 1519, fol. 95—95v.

104. Supernae matris gaudia represantat ecclesia — de quolibet sancto.

⁵⁹ J. Pikulik: *Sekwencje polskie...* t. 4 s. 76—78; t. 5 s. 97—102. Tenże: *Indeks sekwencji...* s. 172—173. K. Schulting: *Bibliothecae ecclesiasticae seu commentariorum sacrorum de expositione et illustratione Missalis et Breviarii*, t. 3. Köln 1599.

⁶⁰ S. Corbin: *L'Eglise...* s. 238.

⁶¹ W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 68.

⁶² W. von den Steinen: *Notker der Dichter...* s. 50.

Tekst: AH 55:37; RH 19822. Autorem sekwencji jest Adam z klasztoru św. Wiktora w Paryżu⁶³. Występuje z 2 melodiami: *Margaritam pretiosam* i własną.

Mis 1499, fol. 164v—165; Mis 1519, fol. 169v—171.

Divisio: *His sanctus cuius hodie celebrant sollemnia — de quolibet sancto.*

Tekst: RS 7835. Powstała ze strof 21—26. Melodię przyjęła z oryginału.

105. *Uterus virgineus tronus est eburneus — de Beata Virgine, de Conceptione Beatae Virginis, item de Domina.*

Tekst: AH 54:248; HH 21086. Powstała w XIII w. na terenie Francji. Występuje z melodią własną.

F 61, fol. 217; F 91, fol. 184v; F 400, fol. 226; F 332, fol. 259v; F 402, fol. 211; F 403, fol. 265.

106. *Veni Sancte Spiritus — in die Pentecostes alia prosa, alia prosa, de Spiritu Sancto, item de Spiritu Sancto, item.*

Tekst: AH 54: 153; RH 21242. Jest prawdopodobne, że sekwencja powstała w X w. Autorstwo utworu nie znane⁶⁴. Melodia własna.

F 59, fol. 209v; F 61, fol. 209; F 80, fol. 232v; F 87, fol. 221—221v; F 91, fol. 175v; F 332, fol. 255v; F 400, fol. 222; F 401, fol. 245; F 402, fol. 204v; F 403, fol. 118v—119; Mis 1499, fol. 105v; Mis 1519, fol. 110.

107. *Veni, virgo virginum, veni, lumen luminum — tempore Pentecostes.*

Tekst: AH 54: 250; RH 21280. Sekwencja powstała w XIII w. we Francji. Występuje z melodią *Veni, Sancte Spiritus.*

Mis 1499, fol. 235; Mis 1519, fol. 244v.

108. *Verbum bonum et suave — alia de Beata Virgine, de Domina nostra, item de Domina nostra, item alia de Beata Virgine.*

Tekst: AH 54:218; RH 21343. Utwór powstał na przełomie XI—XII w. na terenie Francji. Melodia własna?

F 59, fol. 214v; F 61, fol. 216—216v; F 80, fol. 239; F 87, fol. 230v; F 91, fol. 183v; F 332, fol. 262v; F 400, fol. 226; F 401, fol. 252; F 402, fol. 213; F 403, fol. 242; Mis 1499, fol. 232; Mis 1519, fol. 241v.

109. *Verbum Dei, Deo natum — Joannis ante Portam Latinam, de s. Joanne Evangelista, de s. Joanne, de s. Joanne apostolo et evangelista.*

Tekst: AH 55:188; RH 21353. Sekwencja powstała w XII w. w klasztorze Kanoników Regularnych w Seckau. Melodia własna.

F 59, fol. 209—209v; F 61, fol. 210; F 80, fol. 234v—235; F 87, fol. 221v—222; F 91, fol. 175; F 332, fol. 252v; F 400, fol. 220—220v; F 401, fol. 247—247v; F 402, fol. 211—211v; F 403, fol. 183v; Mis 1499, fol. 187v—188; Mis 1519, fol. 194v—195.

110. *Verbum Dei, verbum bonum — de sancto Sigismundo martyre.*

Tekst: AH 8:277; HH 21358. Proweniencja sekwencji oraz czas jej powstania są nadal nieznanne. Utwór składa się z 4 strof ab. Występuje z melodią *Ad honorem matris Dei*⁶⁵.

⁶³ E. Misset et P. Aubry: *Les Proses...* nr 44.

⁶⁴ S. Corbin: *L'Eglise...* s. 238.

⁶⁵ Utwór ten występuje w Polsce w jednym rękopisie tarnowskim. Por. J. Piłkuli: *Indeks sekwencji...* s. 387.

Mis 1499, fol. 187v—188; Mis 1519, fol. 192v.

111. *Victimae paschali laudes immolent christiani* — in die Paschae, de Resurrectione, de Pascha, Feria III Paschae, Feria IV Paschae.

Tekst: AH 54:7; RH 21505. Sekwencja powstała w XI w., a jej autorem jest prawdopodobnie Wipo z Burgundii. Występuje z melodią własną. F 59, fol. 208; F 61, fol. 208—208v; F 80, fol. 232; F 87, fol. 219—219v; F 91, fol. 173v; F 332, fol. 254; F 400, fol. 221; F 401, fol. 244—244v; F 402, fol. 204; F 403, fol. 104; Mis 1499, fol. 89v; Mis 1519, fol. 93—93v.

112. *Virginalis turba sexus* — de Undecim milium virginum.

Tekst: AH 55:333; RH 21626. Sekwencja powstała w XIII w. w Kolonii⁶⁶. Występuje z melodią własną.

F 80, fol. 179v—180; F 91, fol. 228; F 402, fol. 209—209v; F 403, fol. 210v—211; Mis 1499, fol. 217v—218; Mis 1519, fol. 226—226v.

113. *Virgini Mariae laudes concinant christiani* — infra tempus paschale de Beata Virgine ferialibus diebus.

Tekst: AH 54:21; RH 21656. Sekwencja powstała na terenie Niemiec. Występuje z melodią *Victimae paschali laudes*.

F 61, fol. 217; F 401, fol. 253; Mis 1499, fol. 234v—235; Mis 1519, fol. 244.

114. *Virgini Mariae laudes intonant christiani* — alia, tempore paschali.

Tekst: AH 54:18; RH 21656. Sekwencja powstała w XI w. we Francji.

Występuje z melodią *Victimae paschali laudes*. F 61, fol. 216; F 400, fol. 227 — dopis; F 403, fol. 244; Mis 1499, fol. 235; Mis 1519, fol. 244v—245.

Należy wspomnieć jeszcze o jednym rękopisie Biblioteki Gdańskiej PAN z notą w tytule o przynależności kodeksu do liturgii Zakonu Niemieckiego: *Notulare [dominorum Teutonicorum]*, XIV w., kart pergaminowych 113, 17,5:12,5 cm, sygn. Ms. Mar. Q 72. Rękopis zawiera wskazówki dotyczące odmawiania brewiarza i odprawiania mszy św. Znajdują się w nim również incipity 41 sekwencji i 2 razy powtórzonej *divisio* — *In omnem terram exivit*.

Inny manuskrypt diecezjalny jest przechowywany w tej samej Bibliotece. Zanotowano w nim 11 sekwencji z melodią. Brak jednak w tytule wzmianki o przynależności księgi do liturgii Zakonu Niemieckiego: „*secundum notulam dominorum Teutonicorum*”.

Cantionale, XV w., kart pergaminowych 73, 55,5:35,5 cm, sygn. Ms. Mar. F 406⁶⁷. Sekwencje:

Ave, *praeclara maris stella*

— fol. 29v, z melodią własną,

Ave, *Verbi Dei parens*

— fol. 46, z melodią *O beata beatorum*,

⁶⁶ N. de Goede: *Utrechter Sequentzen...* s. 28.

⁶⁷ W. Drost: *Danziger Malerei...* s. 108. Por. Otto Günher: *Die Handschriften der Kirchenbibliothek von St. Marien in Danzig*, Bd. V: *Berichtigungen und Ergänzungen*, Danzig 1921, s. 626 ad s. 456. „Die Hss. F 404—406 sind wohl identisch mit den in Kat. II unter den Signaturen K 7—9 aufgeführten: *Antiphonarum et Responsorium libri* (3 grosse Choral-Bücher)”. Na umieszczonej wewnątrz księgi kartce czytamy: „Rękopis ten został odzyskany z rozproszenia wojennego roku 1945 dzięki staraniu Warm. Sem. Duch. „Hosianum” w Olsztynie w dniu 20 maja 1953 r.”.

Decet huius cunctis horis	— fol. 63v, z melodią własną,
Gaude, Maria, templum summae	— fol. 34, z melodią własną,
Gaude, Mater luminis	— fol. 33, z melodią własną,
Mittit ad virginem	— fol. 9v, z melodią własną,
Mundi renovatio	— fol. 35, z melodią własną,
O felicem genitricem	— fol. 48v, z melodią O beata beatorum,
Uterus virgineus	— fol. 11v, z melodią własną,
Verbum bonum et suave	— fol. 59v, z melodią własną,
Virgini Mariae laudes intonant	— fol. 54v, z melodią Victimae paschali laudes.

Wszystkie występują w przytoczonych rękopisach krzyżackich, prócz *Mundi renovatio*, przeznaczonej na Dzień Zmartwychwstania Pańskiego. Tekst Adama de s. Victor został opublikowany w AH 54:148; RH 11781.

ZAKOŃCZENIE

Badane księgi rękopiśmienne i drukowane, pisane według wskazówek „secundum notulam dominorum Teutonicorum”, pochodzą z okresu od XIV do XVI w., do sekularyzacji Zakonu (1525). W obecnych granicach państwa polskiego znajduje się ich niewiele. Przeważająca większość umieszczonych w nich sekwencji była używana powszechnie w liturgii zakonnej i diecezjalnej.

Wśród przedstawionych w indeksie utworów znajduje się kilka, które najwcześniej pojawiły się w rękopisach krzyżackich. Można je nazwać w pewnym sensie krzyżackimi:

4. Ave Gertrudis, virgo grata	— s. Gertrudis,
19. Culter, qui circumcidisti	— de quinque vulneribus.
41. Gratulare sponsa Christi	— Ottonis episcopi,
62. Laus sit Deo et gloria	— de s. Barbara,
73. O beata, gaude grata	— de Spinea Corona,
78. O munus perpetuum	— alia de Beata Virgine,
82. Postquam Jesus sic caenavit	— de quinque vulneribus,

Znajduje się również kilka sekwencji polskich:

18. Consurge iubilans	— s. Hedwigis,
49. Jesu Christe, rex superne	— de s. Stanisłao,
76. Omnes odas nunc melodas	— de s. Stanisłao,
81. Plausu chorus iocundetur	— de s. Barbara,
93. Sancte Dei pontifex	— de s. Stanisłao,

Sekwencja 98: *Sponsa Christi et decora — contra Turcos*, uznawana za polską, występuje również w rękopisach niemieckich⁶⁸. Inna 46: *Hodiernae lux diei celebris martyris Dei — de s. Adalberto —* jakkolwiek przyjmuje się ją jako czeską, jest prawdopodobne (ze względu na rymowanie niektórych słów), że polska sekwencja uległa bohemizacji.

⁶⁸ Wynik badań J. Woronczonego w bibliotekach niemieckich.

L'INDEX DES SÉQUENCES DANS LES MANUSCRITS LITURGIQUES
DES CHEVALIERS TEUTONIQUES EN POLOGNE

Résumé

Les recherches sur l'évolution du chant grégorien concernent aussi le chant des Chevaliers Teutoniques. L'auteur du présent article étudie l'index des séquences placées dans les livres manuscrits et imprimés conservés en Pologne et écrites „secundum notulam dominorum Teutonicorum”. Ces séquences ne sont pas munies de notes musicales. Dans sa plupart ces séquences ont été employées dans la liturgie monastique et diocésaine. Parmi les séquences contenues dans l'index il y a quelques-unes qui ont paru le plus tôt dans les manuscrits teutoniques. Il y a aussi des séquences censées d'origine polonaise.